

Jurij Vega — doprsni kip, delo akademskega kiparja Aladarja Zahariaša, 1981

DVESTOLETNIKA

Prihodnje leto bomo Slovenci slavili pomemben znanstveni jubilej: dvestoletnico prve izdaje Vegovega Logaritmovnika. Ker pa je Vega naš rojak iz Zagorice, se je kulturna skupnost naše občine skozi ves sedanji svoj mandat tvorno vključevala v priprave na obeležitev tega jubileja.

Po dveh letih dela je bila lani nanovo urejena Vegova spominska soba v delno prenovljenem njegovem domu v Zagorici. Letos bo v sodelovanju s KS Klopce in s pomočjo izvršnega sveta naše občinske skupščine urejen prostor pred domom in tja postavljen doprsni kip Jurija Vege, delo ak. kiparja Aladarja Zahariaša. Prihodnje leto pa bo izšla prof. Jožeta Povšiča brošura Jurij Vega; avtor je rokopieski oddal naši občinski kulturni skupnosti, ki je tudi že vse uredila, da bo delo pravočasno izšlo pri republiškem zavodu SR Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine in v zbirki Vodniki po kulturnih in naravnih spomenikih Slovenije.

Rokopis obsega 23 strani besedila in 17 fotografij. Razdeljen je na dva dela: Domačija v Zagorici pri Dolškem ter življenje in delo. Prof. Jože Povšič je naš najmlajši Vegov poznavalec in avtor obsežne Bibliografije Jurija Vege (1974). To svojo knjigo je sedaj avtor sicer skrčil, a dopolnil z najnovejšimi znanstvenimi izsledki ter seveda prilagodil namenu izdaje. Tako bo v Vegovi rojstni hiši prihodnje leto na razpolgo ta priročna knjižica, ki bo prav prišla vedno številnejšim obiskovalcem; občinska kulturna skupnost pa načrtuje za jubilej še izdajo barvne razglednice in značke z likom Jurija Vege.

Tako se bomo občani naše občine pridružili slovenskemu društvu matematikov in fizikov, ki bo s svoje strani prispevalo k dostojni proslavitvi dvestoletnice prve izdaje Vegovega Logaritmovnika.

AM

Pri zamejcih v Martuljku

Pisali smo že, da je bila konec oktobra lani na obisku pri zamejcih v Ravensburgu delegacija OK SZDL Ljubljana Moste-Polje. Tedaj je bila med drugim izražena tudi želja po še tesnejših stikih med našo občino in slovenskim-kulturnim in športnim društvom Planika. In prav ta želja je bila čez dva meseca že uresničena.

V Martuljku je bila na zimskih počitnicah večja skupina učencev in dijakov ter njihovih staršev iz Ravensburga. Za čimboljše počutje in razvedrilo ob smučanju, ki je za mlade že samo po sebi veliko veselje, so poskrbeli ZKO, ZPM, ZTKO ter druge organizacije in posamezniki iz naše občine z organiziranjem kulturnih in drugih prireditev ter srečanj z gosti. Najprej so se predstavile vzgojiteljice VVZ Kekec iz Novih Jarš z otroško igrico Pismo dedku Mrazu.

Dan kasneje je bila na obisku v Martuljku delegacija OŠ Edvarda Kardelja, še posebej pristržno pa je bilo srečanje s karikaturo Božom Kosom, ki je ob prijetnem klepetu in risanju posedel z otroki iz Ravensburga.

Prijetno doživetje je bilo tudi predavanje z barvnimi diapozitivi Po slovenskih gorah, ki ga je pripravil Danilo Skrbinček ter seznanil prisotne z lepotami naše ožje domovine, še zlasti slovenskih gor!

Upamo, da so se naši rojaki iz Ravensburga na domačih tleh prijetno počutili. Tudi v bodoče bomo skušali čimbolj popestriti njihovo bivanje v domovini ter poglobiti sodelovanje v kulturi, športu in drugih dejavnostih, za kar bo nova priložnost ob poletnih počitnicah na letovanje v Zambratiji.

S. M.

Priznanja Partizanskega zbora

Konec decembra lani so bila v mestnem domu svečano podeljena priznanja in odličja Partizanskega pevskega zbora. Med izbranimi odličkovanjci je bilo tudi več članov zbora, ki živijo v naši občini. Zlata odličja so prejeli Jože Jenič, Franc Kotnik, Tone Lovec in Marko Marion, srebrna odličja Ivan Župančič, Albin Remškar in Bojan Groboljšek, bronasta odličja pa Stane Miklavc in Dino Kodarin.

M. M.

ZDRAVSTVO ● ZDRAVSTVO ●

Zobozdravstveno varstvo v izrednih razmerah

Kot v celotnem zdravstvenem varstvu, moramo tudi v zobozdravstvenem varstvu prilagoditi organizacijo, diagnostiko in zdravljenje novim pogojem takrat, kadar nastopijo izredne razmere. Čimvečjemu številu bolnim, ranjenim, poškodovanim moramo namreč zagotoviti kar najuspešnejše zdravstveno varstvo.

Vrstni red zobozdravstvene oskrbe je po že izdelani doktrini nekako takšen:

- prva pomoč (odprava hudih zobnih bolečin ali vnetij v ustih),
- odstranjevanje močno okvarjenih zob,
- zdravljenje akutnih faz ustnih boleznij,
- zdravljenje boleznij zobnih tkiv.

Počakati pa bodo morali tisti, ki bodo hoteli, da se jim nadomesti manjkajoče zobe in izvede zahtevnejše kirurške posege, ki niso neobhodno potrebni. Tudi razne kozmetične pogojene želje bodo morale počakati urejenejših razmer.

ZATO JE TOLIKO POMEMBNEJE, DA V TAKIH RAZMERAH NE OPUSTIMO REDNE IN PRAVILNE USTNE OSEBNE HIGIENE, za katero zadostuje, da imamo zobno ščetko in kozarec vode!

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA
Zobozdravstveno varstvo

Saturnužani v KUD Vide Pregarc

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)
Srečko Piškur, dirigent harmonikarskega orkestra:

Harmonikarski orkester je bil ustanovljen l. 1960 na glasbeni šoli Moste-Polje. Sčasoma pa je prerastel zmogljivosti glasbene šole in se je zato l. 1976 vključil v KUD Vide Pregarc. Sam sem pri orkestru od l. 1965. Na glasbeni šoli sem bil učitelj, prevzel sem harmonikarski orkester in »držal« pri njem do danes. Pri takem ansamblu je namreč veliko težav. Ni lahko dobiti toliko dobrih izvajalcev, saj mora vsakdo od njih imeti končanih vsaj šest let dobre glasbene šole.

Sprva so bili v orkestru predvsem učenci naše glasbene šole, kasneje pa so se vključili vanj tudi harmonikarji z drugih glasbenih šol. Trenutno so v našem orkestru harmonikarji iz vse Slovenije. V orkestru je velika fluktuacija, ker morajo člani žrtvovati ogromno prostega časa in seveda vsak tega dolgo ne zdrži. Vaje imamo dvakrat na teden po dve uri. Redno se jih morajo udeleževati vsi, ker sicer ne morejo slediti programu. Poleg tega morajo vaditi še po uro na dan sami doma. Dodaten čas zahtevajo tudi nastopi. Takrat mora

npr. v svoji tiskarni natiskali program za koncert ob 20. obletnici delovanja orkestra.

Harmonikarski orkester veliko nastopa v naši občini, pa tudi zunaj nje. Mnogokrat smo nastopili po delovnih kolektivih, večkrat tudi na proslavah v Saturnusu. Žal trenutno Saturnužanov ni v orkestru, zaposlila pa se je v Saturnusu bivša članica našega orkestra Helena Pahor, ki je takoj po zaposlitvi zapustila orkester zaradi prevelikega napore.

V organizaciji Glasbene mladine Slovenije smo nastopali po

vsej Sloveniji. Vsako leto se udeležujemo zvezne revije harmonikarskih orkestrów v Pulju, kjer smo bili že šestnajstkrat. Smemali smo tudi na RTV Ljubljana, na radiu ste nas lahko slišali januarja lani v oddaji Odskočna deska, za televizijo pa smo posneli oddajo Mladi virtuoz. Nadalje smo tekmovali v Miljah pri Trstu, v Roveredu v Švici, v Franciji. Naš največji uspeh pa je bil zagotovo prvo mesto na tekmoivanju harmonikarjev v Genovi v Švici leta 1980.

AMP
(Prihodnjič naprej)

V SPOMIN

MARIJI UČAKAR

V imenu Rdečega križa naše KS Moste se poslavljamo od tebe, draga Marija!

Prav v tej humani organizaciji si sodelovala in bila marljiva delavka že v predvojni Jugoslaviji. Vanjo sta te privedla tvoja velika predanost in čut pomagati trpečemu človeku v pomanjkanju, težavah in bolečinah. Teško življenje in tegobe si v mladosti sama poskušala, saj si izhajala iz številne moščanske maloobrnjske napredne družine. Boj za obstanek je tudi v tebi zaneel iskro boja za napredek in že pred vojno si se vključila v napredne vrste Sokola.

Takoj po okupaciji si začela delati za organizacijo OF. Ves čas si bila marljiva, požrtvovalna, vztrajna in predana naši revoluciji v boju za lepše življenje. Izkušnje, ki si jih pridobila že pred vojno in med njo prav pri delovanju v RK si prinesla v našo organizacijo tudi po vojni. Razdajala si se, žrtvovala, pomagala, vse dokler so ti tvoje življenjske moči to dopuščale.

Bila si lik žene in matere, ki je znala prenašati bolečine, težave. Nikdar nisi klonila, ampak si vedno stala čvrsta na svojem mestu in pripravljena pomagati drugim trpečim.

Draga Marija! Hvala ti za vse. Z globokim spoštovanjem ti kličemo: Slava ti!

P. A.

Dragi Franci — Doro!

Kruta bolezen Te je mnogo prezgodaj izrgala iz kroga Tvojih najdražjih in iz vrst borcev NOV, iz KS, SZDL, ZRVS in krajanov KS Moste, ki si jim kot poveljnik štaba CZ več kot pet let stal ob strani v pripravljenosti, da prizadetim priskočiš na pomoč. Odsel si in zapustil svoje, nas borce in vse, ki si jih spoštoval, ljubil, zapustil svobodno in mnogo bogatejšo družbo, za katero si se do zadnjega bojeval.

Rodil si se 16. avgusta 1921 v Spodnji Slinivci pri Grosupljem v siromašni delavski družini. Še pred dopolnjenim 15. letom starosti si bil prisiljen zaposliti se v tovarni. Bil si eden mnogih, ki si veliko pred fizično in umsko dozorelostjo, na svoji koži okusil grenkobo in težave življenja bajejarja in delavca v stari nenarodni izkoriščevalski družbi. In nič čudnega, da si se v tovarni zelo zgodaj pridružil (rdečemu) sindikatu URS, da bi se tudi v njem organizirano bojeval za delavske pravice, za večji kos kruha. Prav tako ni bilo nič čudnega, da si se — kot drugi tebi podobni borci — ob vsakem pomanjkanju dela v tovarni znašel na cesti brez sredstev za preživljanje. V začetku 1940 je bil v tovarni ustanovljen komunistični krožek, katerega član si postal tudi ti. Kmalu zatem je v tovarni začelo tudi ilegalno društvo Vzajemnost, v katerem si bil član odbora. Skupaj s tovariši si preučeval in razpečeval marksistično literaturo, pridobival nove simpatizerje, trosil letake in pisal parole. Tako si se kalil in nabiral izkušnje ter se pripravil na obračun z izkoriščevalci in mednarodnim režimom.

Razpad stare družbe te ni presenetil. Takoj po okupaciji si se s tovariši lotil zbiranja orožja in streliva. Že maja 1941, si postal član odbora OF v tovarni, kmalu nato tudi predsednik OF v Spodnji Slinivci. Po organiziranju Grosupeljske čete si bil z njo v stalnih stikih, saj je bila ena prvih partizanskih javk na vašem domu. Zbirali ste hrano, denar in drugo za potrebe partizanske vojske, pri vas so se zbirali mladi za odhod v partizane. Marca 1942 si se tudi sam pridružil enotam II. grupe odredov. Že maja si postal komandir čete, s katero si se povsod uspešno bojeval proti okupatorjem in domačim izdajalcem vse do

konca vojne in zmage nad fašizmom. V NOV si opravljal vrsto odgovornih vojaških in političnih dolžnosti. Po osvoboditvi si ostal v aktivni službi JLA vse do upokojitve leta 1956 v činu kapetana I. razreda.

A tudi šibko zdravje te ni pasiviziralo. Zaposlil si se pri organih za notranje zadeve, vključil si se v aktivno družbenopolitično delo na terenu. Imenovan si bil za poveljnika štaba CZ v KS Moste in na tej dolžnosti oral ledino. S svojo prizadevnostjo in z izkušnjami si kljub težavam dosegel pomembne uspehe. Aktivno si deloval v ZRVS. Zaradi svoje visoke vojaške usposobljenosti, družbenopolitične aktivnosti in revolucionarnih izkušenj si v rezervi nadpredoval do čina rezervnega podpolkovnika. Nosilec si Partizanske spomenice 1941 in vrste drugih odlikovanj.

Kljub velikim zaslugam in priznanjem si ostal skromen in deloven. Živel si v prepričanju, da tej družbi še nisi dal vsega, kar je od tebe zahtevala. Do zadnjega dne si bil na braniku pridobitev NOV, zlasti bratstva in enotnosti narodov in narodnosti SFRJ in delavskega samoupravljanja.

Končano je plodno in delovno življenje skromnega delavca, komuniste, prvoborca in aktivnega družbenopolitičnega delavca, dobrega, vestnega krajana KS Moste, prijatelja, očeta. Za Tvoj prispevek iskrena hvala. Naj Ti bo lahka svobodna slovenska zemlja. V imenu borcev KS Moste vsem svojim iskreno sožalje.

SLAVKO BAVČAR

LUTKE REDNO MED NAMI

Kulturni dom ŠPANSKI BORCI

Lutkovno gledališče ljubljansko in komisija za družbeni standard naše občine sta pred dnevi začela v KD Španski borci s popoldanskimi sobotnimi lutkovnimi predstavami.

Dne 16. t. m. ob 16. uri je bila prva na sporedu Kozlovska sodba v Višnji gori Josipa Jurčiča v priredbi Svetlane Makarovič in Mirana Herzoga, po njej pa se bodo zvrstile Zogica Marogica, Jana Malika, Guignol (francoski Pavliha) v težavah Leona Moszcynskega in Jana Wilkowskega, Za devetimi vrati Nika Grafenauerja in Jožeta Rodeta in druge najbolj uspele predstave ljubljanskih lutkarjev, popostrila pa jih bodo občasna gostovanja drugih ljubljanskih gledališč. Cena vstopnic je enotna: 30 din.

Starši, otroci! Vabljeni ob sobotah ob 16. uri v KD Španski borci na lutkovne predstave.

Knjižnica Jožeta Mazovca je odprta:

- oddelek za izposajo knjig na dom z bralnico, prireditvena soba in soba za intenzivni študij, vseh pet delovnih dni v tednu od 8. do 20. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure;
- pionirski oddelek z bralnico in kotičkom za cicibane vseh pet delovnih dni v tednu ob 8. do 19. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure;
- glasbena soba vseh pet delovnih dni v tednu ob 10. do 19. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure.

MOJE SREČANJE Z BEETHOVNOM

Če se spomnim, kako sem še nedavno zatiskala ušesa pred klasično glasbo, se moram sama sebi smejeti. Še posebno mi je šla »na živce« violina s cviljenjem, kot sem takrat rekla. Drugo mesto na moji lestvici je zavzela flavta, »dolga prekljka«, ki me je še posebno odbijala s svojim piskanjem.

Vendar se je moje mnenje spremenilo, ko mi je očka iz Prage prinesel gramofonsko ploščo z Beethovnovim koncertom za klavir in orkester. Dolgo je plošča ležala na polici med ostalimi ploščami, nekega dne pa mi je bilo dolgčas, pa sem jo vzela s police in dala na gramofon. Po sobi

so se razlili akordi Beethovnovih partiture in kot začarana sem se ulegla na posteljo in poslušala. Bila sem tako zamaknjena v poslušanje, da sploh nisem opazila brata, ki je dobesedno vdrl v mojo sobo. Zavalil se je na tla poleg postelje in začel poslušati. Šele čez nekaj časa se je spomnil, da ga je pome poslala mamica, kajti bližala se je večerja.

Ko sem ugašala gramofon, se je v meni porodil sklep, da bom še večkrat poslušala klasično glasbo, in flavta, ki se mi je zdela grozna, me je sedaj tako pritegnila, da sem se letos vpisala v glasbeno šolo.

NATAŠA SMERDERLJ, 8. a
OŠ Leopolda Mačka-Boruta